

Psykologi som allemannseie

Tor Levin Hofgaard
president i Norsk psykologforening

Presidentblogg: www.psykologforeningen.no/?aid=9147132

Har vi psykologer så dårlig selvtillit at vi tror at noen med et par timers kurs i en metode kan erstatte oss på dagen? Spørsmålet ble reist av sjefredaktør Bjørnar Olsen i forrige utgave av Tidsskriftet. Under vignetten «Skråblikk» fantaserte han om en fremtid der psykologikunnskapen var så allmenn at psykologistoffet hadde vokst seg ut av enkeltspalter i avisenes livsstilsbilag og isteden breiet seg fra «vegg til vegg» i avisene. Olsen forestilte seg en verden der psykologer har en selvsagt plass ved alle vesentlige bord i samfunnet fordi vi besitter høy kompetanse om noe «alle» driver på med og forholder seg aktivt til. I en slik virkelighet er andres kunnskap om og anvendelse av psykologi ingen trussel for psykologene. Den er derimot hele grunnlaget for profesjonens eksistens og vekst.

Har vi så en sjefredaktør på syretripp? Er det bare rablerier, mytteri eller manglende laugsdisiplin han viser? Et svar finner vi i Norsk Psykologforenings formålsparagraf, som er «Grunnloven» i foreningen. Der kan man lese at et av foreningens formål er å «forbedre menneskers livsvilkår og livskvalitet gjennom utvikling og formidling av psykologisk kunnskap, og gjennom praktisk anvendelse av psykologisk fagkunnskap». Det står også at vi skal «arbeide for å fremme anvendelse av psykologisk fagkunnskap, slik at befolkningen får den bistand de har behov for og krav på». Det er ikke vanskelig å se at de som har vedtatt vår formålsparagraf, har hatt et langsiktig perspektiv på hva som vil gagne psykologene. De har uten tvil tenkt at det å sikre bredest mulig kjennskap til vårt fags anvendbarhet vil sikre medlemmenes interesser best. Kunnskap er den eneste ressurs det blir mer av om man bruker den, den eneste som multipliserer seg om man deler. Det ville derfor ha vært en dårlig investering om vi holdt vår kunnskap, og anvendbarheten av den, for oss selv.

Det er da heller ikke slik at vi står i veien for at andre faggrupper skal kunne drive virksom psykologisk behandling. Vi som er psykologer i dag, ser at vi har kompetanse langt ut over det man lærer ved litt småkurs og metodeveiledning. Vi vet at vi har en forståelse av fagets bakgrunn, metoder, virkningsmekanismer og begrensninger som ingen andre har. Denne kompetansen gjør oss stadig mer uunnværlige i en verden der psykologien er i ferd med å bli «oppdaget» av allmennheten. Beskrivelsen av psykologene som noen som frykter andre faggrupper i psykologisk arbeid, er således ikke lett å kjenne seg igjen i. Dette kan jeg si ut fra kjennskap til alle de psykologer som hver dag driver veiledning, holder kurs, jobber i tverrfaglige team, skriver avisspalter, er ledere og driver med lederutvikling. Vi gjør jo knapt annet enn å dele vårt fag med andre hver dag. Og vi elsker det.

Men vi skal heller ikke flakse rundt som høner med avkappet hode. Nettopp fordi vi har en kompetanse som det er knapphet på, blir en av våre viktigste oppgaver å sette foten ned når vi avdekker faglig kvalitetsbrist, uansett om fagfeller eller andre står bak. Det er vi som må rope når det satses på de kjappe og enkle løsningene både i opplæring, godkjenning og bruk av faget. Det er vi som må advare når man velger organisasjonsmodeller for psykisk helse som baserer seg mest på økonomi og lite på fag. Det er da også vi som må tåle å bli beskyldt for proteksjonisme. Og det takler vi fint. Vi kan med relativt stor ro fastslå at det er lite i vårt daglige liv som psykologer, eller i vårt formål som forening, som støtter en slik beskyldning.

Kanskje var det likevel ingen drøm sjefredaktøren hadde i forrige nummer – snarere en vibrasjon fra dyppet av psykologfagets grunnfjell: Driften til å dele, til å spre faget og se det bli bevisst hos alle.